

МЕТОДИ ПЕТРОВ

ПОСВЕЩАВАМ

НА 100-ГОДИШНИЯ ЮБИЛЕЙ НА АРТИСТА, БОХЕМА И УЧИТЕЛЯ МЕТОДИ ПЕТРОВ – МЕТО¹

„Да си поживееш, не е толкова лошо“

*Пред гроба на Методи Петров
личен архив на Донка Николова, 10.04.2020 г.*

За сетния си сън полягаме с лице към залеза. Изгревът завещаваме на всички, които ще застанат почтително пред гробовете ни, ще се взират и ще търсят кои сме били и защо сме такива?

Докато гледах бюста на Методи Петров, дело на известния скулптор Душан Донков от Пъртопопинци, виждах Цариброд и Нешково. Каменните очи на Мето Петров пронизват с някаква жива насмешливост, от която потръпваш.

Неравен, беден и бурен, богат, самотен и споделен е животът на Методи Петров – низ от противоречия и неразгаданост. Мето Петров е светец и бохем, поел своя звезден път през изкуството от Желюша. Дамгосан с подозренията на Голи Оток, той остава неповален от никоя беда гениален талант и щедър приятел; уморен от суетата рибар и широко зинал рибок. Откривам го в любимия му рефрен „Що ми трябваше на мен жена“ и в предизвикателното балонче на подписа му.

¹ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 27, 2020, с. 22-23.

Кръст, въдица и – мет от другата страна на видимото, в многозначността на премълчаваното, мет от другата страна на живота – във вечността на сътвореното! Подписът на Мето е притча с много неразгадани послания и старателно изписана точка.

Всеки живот може да бъде съчинен, подменен и забравен. Така живеят хора и народи, на мястото на кръста идва полумесецът, после обратното, после други промени... Реката на живота няма да я спреш с рисунка, слово или свирня. Сипеите на всеки бряг, обаче, удържа Дървото. И в най-лютата житейска зима, и в най-жежкото лято на исторически промени помненето и почитта към истината раздвижват мъзгата на „дървето, на дървето вършето, и на вършето листето“.

*I ред - Татяна, Елисавета, Предраг (деца на Александър и Ивана Петрови)
II ред - баба Дука и снахата Ивана
III ред - Гуза, Методи Петров, Славна (Мето и двете му сестри)
Желюша, 1936 г. Семеен албум Олгица и Крум Величкови*

МАЯ И МЕЧО

Да израснем край нашия теча² Мето, Мечо, както го наричахме ние, децата, бе истинска привилегия.

Бидейки съвсем малки деца по това време, ние не можехме да оценим неговото спокойствие, скромността му и всички останали човешки качества, които той притежаваше.

Но сега, когато прехвърлям спомените си, откривам сила във всичко, което той ми е говорил и на което ме е научил. И винаги говореше чрез шеги, сякаш четеше народни умотворения.

Спомням си всеки съвет, който ми е давал. Теча Мето искаше да е част от цялостното ми израстване. Коментираше всяка моя наградена творба, всяка композиция, по-късно грима ми, прическата, първото ми увлечение.

Много ми липсват и той, и тета³ Веца. Откривам ги във всичко: в рисунките на стената, в старите снимки, в нашите семейни вицове, в безбройните анекдоти, в старите български народни песни, които пеехме постоянно, в стихотворенията, които те ни рецитираха.

Теча Мето беше голям другар и приятел за мен. Успяваше да ми бъде едновременно и дядо, и възпитател...

Криеше от родителите ми всички пакостии, които вършех, и с това напълно спечели доверието ми.

*Венета, Марияна, Мето, 1978 г.
семеен албум Марияна Митов*

*Мето и Мая, 1978 г.
албум Марияна Митов*

Преди смъртта си се постара да ми направи чудна изненада. Докато седяхме в ателието му и коментирахме неговата нова картина, ми подари малък фотоалбум. Помислих, че това са наши общи фотографии, а в действителност се оказа колекция от мои детски портрети, които той е правил без да разбере. Методично подредени по дати и всеки с коментар: моята кангърка, Мака чете, Мая гледа TV, Маката спи, Маката на Нова година и т.н. и т.н.

² Теча е диалектна форма за свако, съпруг на леля.

³ Тета е диалектна форма за леля, сестра на един от двамата родители.

Рисувал ги е на стари пожълтели листи, на картон, на гърба на вестник, някои са рисувани по памет... където е имал вдъхновение.

Този албум пазя като нещо най-драгоценно, нещо, което ме връща в дивния свят на детството и съживява спомените ми с моя Мечо.

Този албум винаги ми напомня колко много обичаше той децата, младите, как е премислял нашите игри, колко щастлив го правеха малките, най-дребните неща.

Той беше като река, спокоен и неизчерпаем.

Той беше човек, който обича живота!

*Марияна Митов⁴
29.01.2020 г.*

I ред – Крум и Костадина (родители на Венета и Васил), Марияна, Венета Петрова.

II ред – Васил, Гордана и Любомир, Методи Петров, Олгица и Крумчо, Драгица (съпруга на Васил).

Цариград, 1982 г. Семейен албум Марияна Митов

---

⁴ Марияна Митов е внучка на Васил, брат на Виолета Крумова Петрова, втората съпруга на Мето Петров. Албума с детските портрети получих заедно с текста на спомена „Мая и Мечо“. Желанието на Марияна бе портретите и споменът да се публикуват заедно. Преводът на текста на Марияна Митов е мой.

Маки/теча/Меча
На Маки от теча Мечо...

С брат си Иван Петров поставят началото на българския комикс. През 1942 г. в софийския вестник „Вечер“ публикуват комикса „Не го убивай, Георги“. По думите на самия Методи Петров, споделени в писмо до Бранислав Милтоевич, до края на 1943 г. във в. „Вечер“ и в пловдивския в. „Родопски глас“ излизат още редица техни комикси. Сред тях са и авторските „Пампасите горят“ и „Майко, къде си?“, които Методи Петров по-късно печата и в детския в. „Другарче“.

Скопие 1945 – 1951

Сътрудник е във военните вестници „За свободата“, и „Народна армия“. М. Петров е сред основателите на македонския хумористичен вестник „Остен“, където публикува свои карикатури. От 1951 г. започва работа в ежедневника „Нова Македония“, където отпечатва и първия комикс на македонски език „Кузман Капидан“. Тук излизат и други негови комикси, сред които е познатият ни от в. „Другарче“ комикс „Хитър Пейо“.

Голи Оток 1952 – 1957

След работно посещение на Гецо Кончар, братовчед на Раде Кончар, в рамките на затвора е изградено ателие с отделно помещение за спане. Методи Петров и брат му Иван изпълняват многобройни частни поръчки, рисуват портрети на пролетарските вождове Сталин, Димитров, Тито.

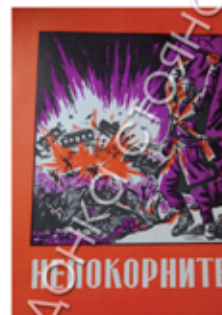
Ниш – Димитровград 1960 – 1995

През 1960 г. постъпва в редакцията на в. „Братство“ и оттук започва най-ползотворният период в неговото творчество. Илюстрира над 80 книги и учебници на български език.

Работи като карикатурист във в. „Братство“, където се ражда героят на комикса „Бай Онзи“. По своята самобитност и въздействена сила Бай Онзи е съпоставим със световните образци на смешното, карикатурното и пошлото.

Сътрудничи в детския в. „Другарче“ от неговото създаване и до края на живота си. На страниците на детското издание разгръща невероятния си талант да изгражда въздействащи и запомнящи се комикси. Във всеки брой излизат по два, а понякога и по три негови комикса – задължителният голям комикс, който обхва-

Това е, неговият убийца ГЕОРГИ! ИЛИ
ДА ТВОДЕМ ТОШ ЕВЕ АПРИЛОВА, ТЕР
СЕ СЪЛК ПЕ СЕКАМ. ТО ОУ? ПАМПАСИ
ГОРЕ? МАТКО КДЕ СИ? СЪВ ОУ СЕЧ
ТЕВА БИЛИ АВАНТУРИСТИЧКЕ ВАДРНИКЕ
И РАБЕНИ НА ВОЛКОВИТЕ ТЕКОТОБЕ.

ща цялата последна страница, и любимата на всички читатели комикс-лента „Иванчо“.

В този период създава своите акварели, графики, литографии, портрети, стенописи, неизменно свързани с живота, хората и природата на Димитровград и неговите околности.

В димитровградския самодеен театър „Христо Ботев“ е режисьор, сценограф, автор на костюми, гримьор и актьор.

Негови карикатури са публикувани в български, чешки и югославски ежедневници.

НАПРАВЛЕНИЕ – реализъм, романтизъм

НАГРАДИ

1969 г. – Септемврийска награда за изобразително изкуство на община Димитровград.

1973 г. – Награда от Фестивала на хумора и сатирата в гр. Габрово, България

1975 г. – Награда от IV конкурс на карикатура в Земун, Югославия.

1978 г. – Награда от Световната галерия на карикатури, Скопие.

1988 г. – Награда от Клуба по анимация на Великобритания.

1989 г. – Награда от VII Международно състезание на карикатурата в Турция

и още много други награди от участие в международни изложения и конкурси на карикатурата.

СЕМЕЙСТВО

БАЩА

Йордан Петров (1883 – 1927)

МАЙКА

София (Дука) Петрова (1885 – 1967)

БРАТЯ/СЕСТРИ

Александър, Асен, Иван,

Лена, Гуга, Славна, Оля

БРАК

Лепосава (Лепа)

Венета Крумова

ДЕЦА

Нинослава (Нина)

ВНУЦИ

Ясмина, Игор

ПОДПИС

ГАЛЕРИЯ

На 21 ноември 2009 г. галерията в Димитровград е назована в чест на Методи Петров – Метод.¹

САМОСТОЯТЕЛНИ ИЗЛОЖБИ

1969 г. в Димитровград

1973 г. в книжарницата в Димитровград

1992 г. в Димитровград

1995 г. посмъртна изложба в Димитровград

1997 г. в Столичната библиотека в гр. София

Участва в редица съвместни изложби.

В СПОМЕНИТЕ НА СЪВРЕМЕННОСТИТЕ

„...от изложените творби на Методи Петров се вижда, че основен двигател в творчеството му е мозъкът, а не ръцете, и че този, който няма свободна мисъл, се излага на опозоряване и критика от страна на зрителя“. Никола Денков, „Изкуството на М. Петров“, в. „Братство“, бр. 369/30.05.1969 г., с. 9.

„Още приживе стана легенда, но с жива плът и жив дух“. Стефан Николов, в. „Братство“, бр. 1572/1995 г., с. 6.

„...живот, създаващ красота, и личност, озаряваща с човеколюбие и благородство“. Стефан Николов, „Творчество, надживяващо времето“, в. „Братство“, бр. 1672/16.01.1998 г., с. 8.

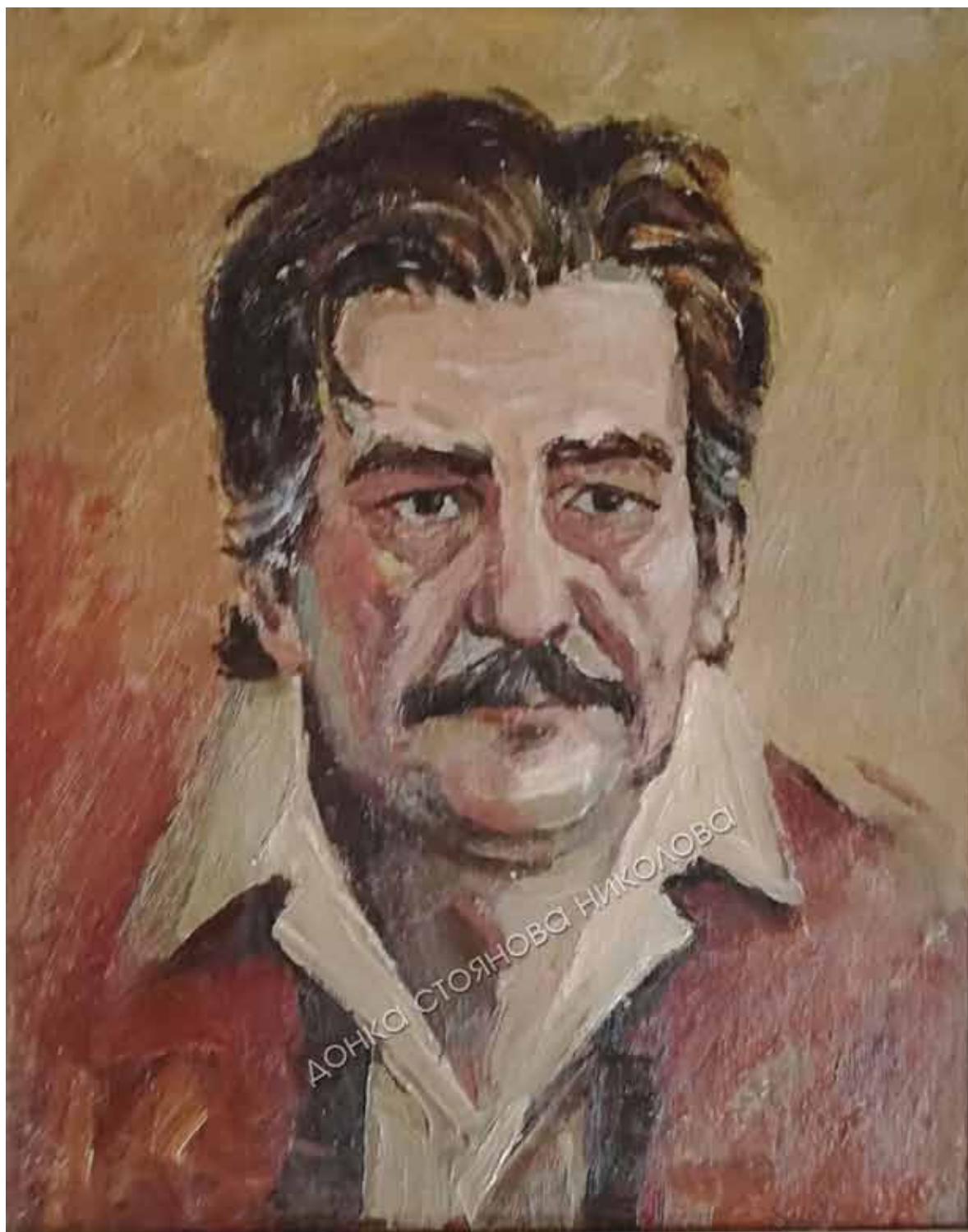
„Онова, което сега е важно, това е историческият и художественият факт – че без неговото име вече не може да се осмисли нито една югославска, сръбска, българска и македонска комикс христоматия“.

Бранислав Милтоевич, „Щрихи за творчески комикс портрет на Методи Петров“, сп. „Мост“, бр. 142/1996 г.

„Живописецът Методи Петров е още едно доказателство за общоизвестната истина, че скромността е отличителен белег на всички велики хора“. Богдан Николов, „Бай Онзи винаги актуален“, в. „Братство“, бр. 1659/24.10.1997 г., с. 9.

„Изкуството на Методи Петров далеч надхвърля локалните рамки и се вписва престижно в цялостната панорама на съвременното югославско изкуство“. Димитър Г. Димитров, „Бай Онзи винаги актуален“, в. „Братство“, бр. 1659/24.10.1997 г., с. 9.

¹ Вж. „Братство“, № 2265, 25 декември 2009, с. 9.

АВТОПОРТРЕТ

масло, семейна колекция Олгица и Крум Величкови

МЕТОДИ ПЕТРОВ – МЕТО

ОПИТ ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ЖИТЕЙСКИЯ МУ ПЪТ

ДЕТСТВО¹

Методи Петров е роден на 23 май 1920 г. в с. Желюша, в семейството на Йордан Петров (1883 – 1927) и София (Дука) Петрова (1885 – 1967). Той е седмото, предпоследно, дете сред многобройната челяд в рода на Къркешените. По-големи от него са братята му Александър (1906 – 1986), Асен (1910 – 1979), Иван (1913 – 1965), сестрите Гуга, Оля и Лена, най-малката – Славна (Славка Милева), се ражда 1924 г. Животът на семейството е белязан от преждевременната смърт на бащата. Славна по това време не е навършила три години и не го помни. Най-големият от синовете, Александър, е войник. В спомените на своя племенник Йордан Петров (Дачко) Александър остава като „стари татко“. С почителното „стара майко“ се обръщат и към съпругата му Иванка.

След смъртта на съпруга си София Петрова не се жени втори път, посвещава се на децата и внуците си. В махалата я наричали „мама Дука“, заради щедростта на Мето и Славна, които раздавали по къшейче бял хляб на всички свои приятели. В онези следвоенни години се живеело бедно и с много лишения. Повечето семейства в Желюша ядели само черен хляб, а Дука Петрова месела вкусен бял хляб благодарение на единия от по-големите си синове, който работел в Пирот и носел оттам бяло брашно и олио. Тя често се сърдела за безразсъдната щедрост на децата си, които едвам изхранвала, но човечността лесно избуявала в изстрадалите им души. Приучени на трудолюбие от най-ранна възраст, възпитани в чувство за дълг и отговорност един към друг, живеели сплотено и весело въпреки трудностите.

*Славна, сестрата на М. Петров, със сина си
албум Олгица и Крум Величкови*

*Оля, сестрата на М. Петров, със сина си
албум Олгица и Крум Величкови*

¹ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 30, 2020, с. 24-25.

Иван и Методи наследяват от майка си таланта да рисуват. Творчеството им ги превръща в емблема на родния край, в мярка за отдаденост на изкуството, пример за човеколюбие и твърдост на характера. Останали от най-ранна възраст сираци, те ще извървят трудния път на бащинството като пилигрими и мъченици, саможертвено и в самота. Бащинството е копнеж и незарастваща рана до края на дните на Методи, негова Голгота и път към възвисение.

*Методи и Иван Петрови
албум Олгица и Крум Величкови*

***

Животът в склоновете на Стара планина, покрай бухлатите брегове на Нишава, на кръстопътя, наречен Царев брод, насища спомените с омайни пейзажи, разгаря въображението и изостря сетивата. Тук жадуват не просто за успех, а за световна слава. През 30-те години на ХХ век Желюша била селце от 70 къщи, но с два отбора по футбол. Забележителното чувство за хумор и самоирония, характерни за хората от това място, можем да открием дори в названието на тогавашните спортни клубове: СК „Не дошла до неџа“, се казвал отборът на гимназистите. Описателното име на отбора, повлияно от граматичните особености на местния диалект, подсказва, че топката никога не е стигнала до тези играчи. Футболистите от местното основно училище играели в СК „Ратар“. Преведено на български, названието на този отбор означава *земеделец, орач*.

В спомените на Методи Петров през летните месеци играчите и на двата отбора от сутрин до вечер разоравали единствено поляната на Каракашевото² и водите на Нишава. Както е прието, между двата отбора имало нетърпимост и правото да огласяват своята неприязън било на страната на по-големите. Противоречията се изострили, когато една от срещите завършила с 2:1 за „Ратар“. Честолюбието на победените родило коварен план с горчиво-смешен финал.

Вярата в собствената значимост, самоувереността и амбицията на малките желюшани от далечната 1930 г., когато се състояло първото световно първенство по футбол, и днес предизвикват възторг и умиление. Още в онези години Испания била световна сила в този спорт. До СК „Ратар“ стигнало писмо от нейния национален отбор, че на път за Япония, където отборът има контролна среща, футболистите ще слязат от *Ориент експрес* в Желюша, за да изиграят една среща с победителите над СК „Не дошла до неџа“.

О, пленителна наивност!

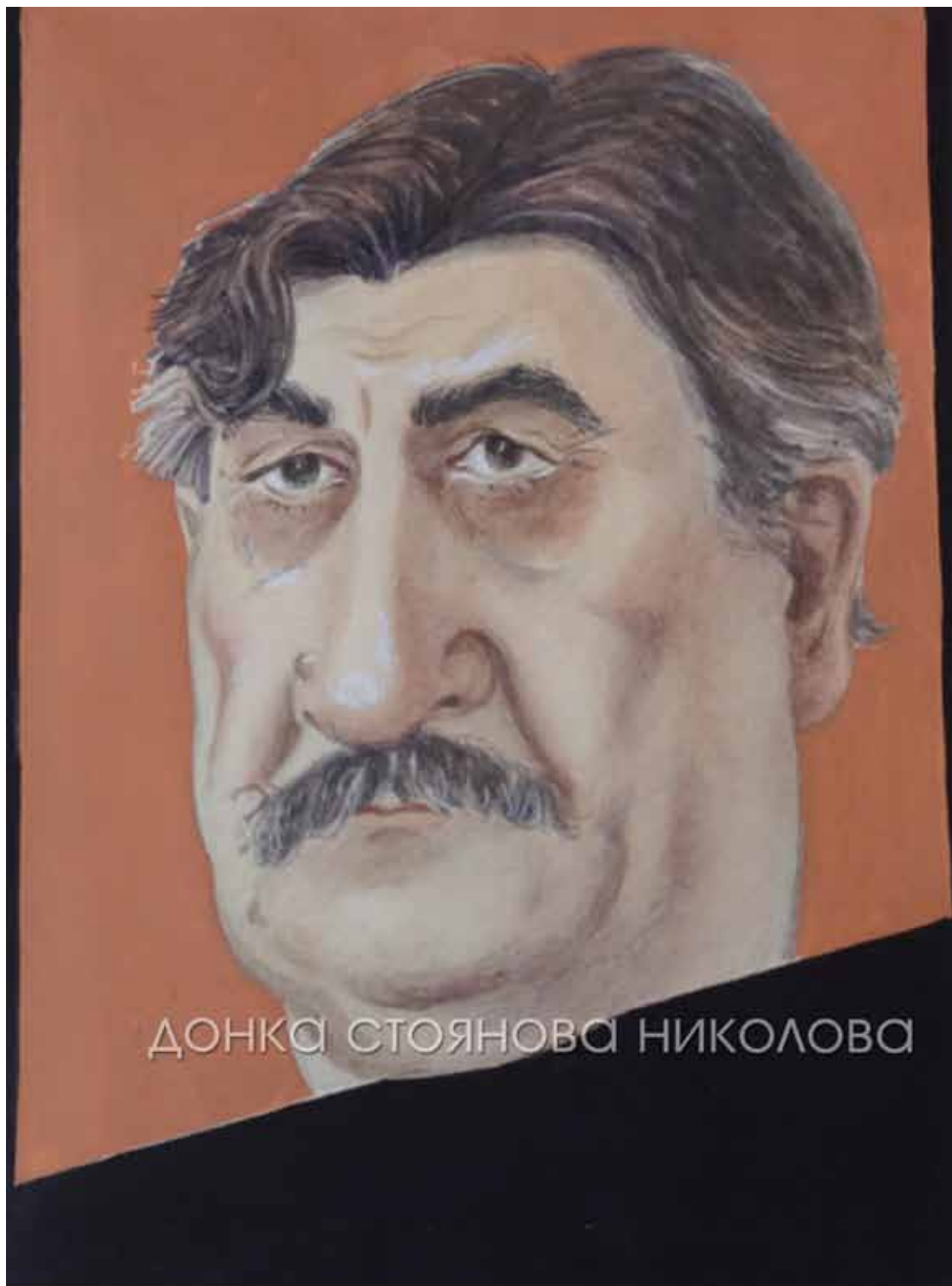
В назначения час малчуганите от СК „Ратар“ чакали царствения влак, строени на перона, от кюшетата коварно надничали победените в честен двубой играчи на „Не дошла до неџа“. Влакът спрял, почакал минута време и с оглушителен писък напуснал скромната балканска спирка. След безпаметен миг на объркване дюдюкания и присмех огласили перона. Не знаели къде да се дянат от срам малките ратарци.

Така дошъл до Мето първият горчив урок за видимите и духовните победи. Него той разказва пред камерата на младежкото предаване „Кад сам био млад“.

За написването на материала са използвани интервюто със сестрата на Методи Петров Славка Милева „Из живота на Методи Петров“, публикувано в сп. „Другарче“, бр.624/февруари 2002 г., с. 29, и първи епизод на предаването „Кад сам био млад“ на ТЦ „Цариброд“.

² Днес на това място се намират сградите на детската градина и основното училище.

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

АВТОПОРТРЕТ

акварел, семейна колекция Олгица и Крум Величкови

ОБУЧЕНИЕ³

Основно училище Методи Петров завършва в родното си село. Още в началните класове учителят по рисуване оценява неговия талант, изпраща една от рисунките му на национално състезание и тя печели награда. Това първо признание – насърчение за усърдна работа, Методи Петров не забравя до края на своя дълъг и нелек творчески път.

Наричани „златни, луди, бурни“, 20-те години на миналия век за по-голямата част от населението на Балканския полуостров са бедни, следвоенни, години на разруха и мизерия. В семейството на Къркешените един след друг умират дядото Петър и бащата Йордан. Настъпват тежки дни на изпитания и усилен труд. Методи износвал дрехите на по-големите си братя. Иван едновременно работел и учел в Белград. По празниците се прибирал в родната Желюша с подаръци за всички. При едно такова завръщане Славена получила червена коприна на бели точки за нова рокля. Останало парче плат и Методи си ушил шал, за да прикрива липсата на риза под самото.

В тези трудни за мнозина години в Цариброд било открито гражданско училище за децата от най-бедните семейства. Без учебници, с една тетрадка, в която записвал всички лекции на учителите, сред възпитаниците на гражданското училище бил и Методи Петров. С нескривана любов сестра му Славка споделя, че въпреки условията, при които се образовал, Методи бил най-силният ученик от всички деца в семейството.

Обстоятелствата заставят Иван да напусне Белград. В една стаичка непосредствено до къщата той прави ателие и започва да работи усилено. Рисува предимно портрети, които продава, за да подпомага издръжката на семейството. Методи от сутрин до вечер се върти около брат си – остри моливите и кредитите, прави кафе и учи от брат си тънкостите на зографисването. Когато Иван отсъства, Методи се затваря в ателието и с часове никой го не вижда – рисува и рисува...

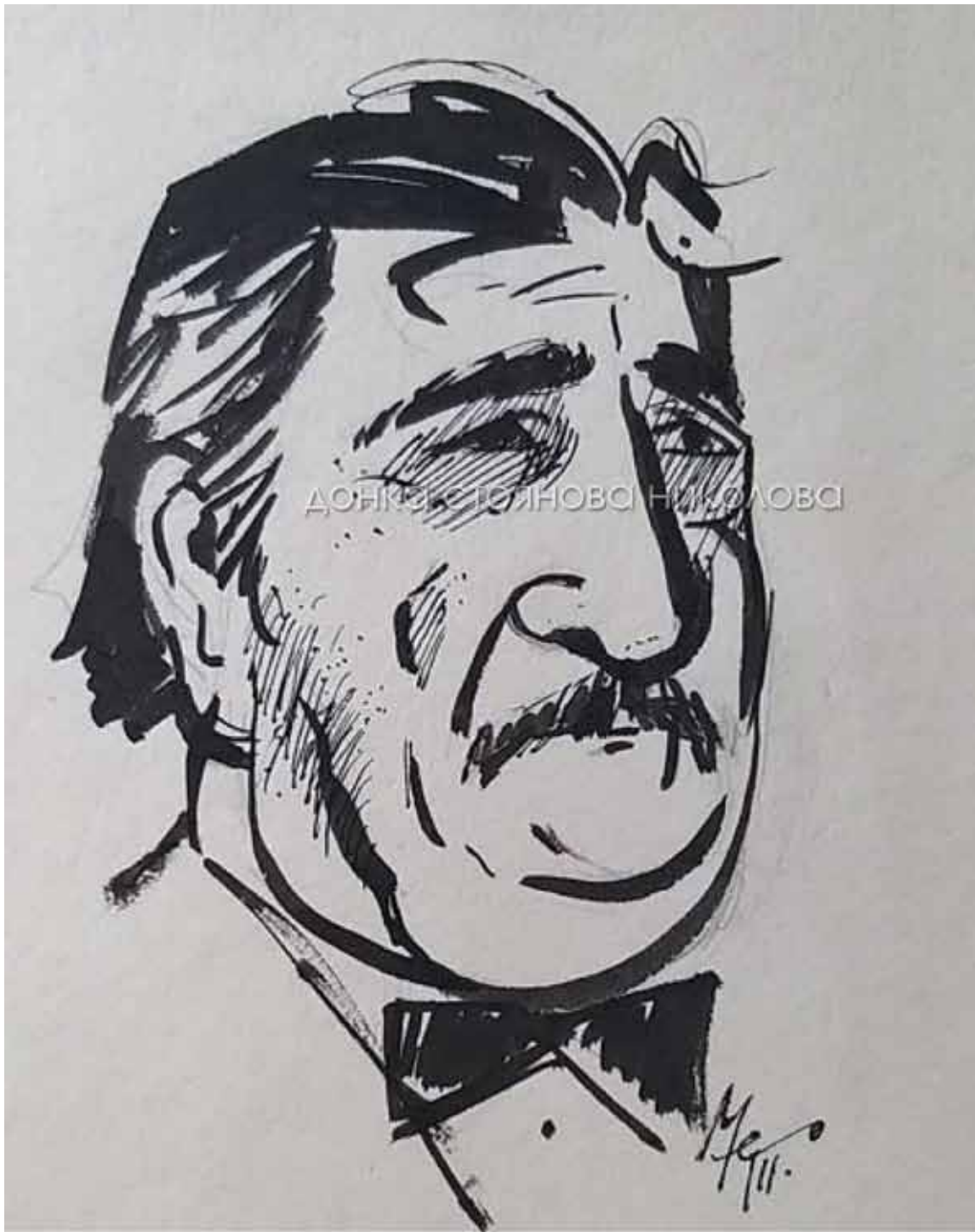
След завършване на средно образование кандидатства и е приет в Белградската академия по изобразително изкуство, но започва Втората световна война, животът става все по-непредвидим и тежък. Методи Петров трябвало да свикне с мисълта, че пред него остава само пътят на самообразованието...

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

³ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 31, 2020, с. 24-25.

АВТОПОРТРЕТ

перо и туш, семейна колекция Стефан Николов

РАТНИ ВОДОВЪРТЕЖИ⁴

В навечерието на Втората световна война Методи Петров работи заедно с брат си Иван в София. Талантът, волята за успех и труднопостижимата им енергичност ги вписват в живота на софийската творческа бохема. Рисуват комикси, илюстрират детски книги и класически български творби, сътрудничат си с изтъкнати творци като Радой Ралин, Елисавета Багряна, Георги Караславов, Орлин Василев, Лъчезар Станчев. Методи, пристъпващ към своето второ десетилетие, е все още дете. Иван е млад баща, съпруг, отговорен брат, изкушен от политически страсти буден ум. Изпълнени със съсрадателност и тревога за бъдещето, и двамата са в плен на някакъв необуздан копнеж по справедливост, приключения и красив живот. За това свидетелстват сюжетите и героите на първите им авторски комикси „Недей да го убиваш, Георги“, „Майко, пампасите горят“, „Нощният ездач“. Противоречията на времето разпъват на кръст неспокойните им души.

Днес с имената им започва историята на българския комикс...

„През лятото на 1944 година в българската фашистка войска бях запас. Поради болест получих домашна отпуски. Имах тежко заболяване на десния крак, затова няколко месеци едвам се мъкнех из казармата“. Така започва разказът на Методи Петров „Три дни със слънчоглед“, в който той

описва пътя си до партизанския отряд „Момчил войвода“.⁵ С конкретните си препратки към настоящето, документално точен в назоваването на местности, имена на съратници и събития, разказът навярно би бил интересен за широк кръг специалисти. В контекста на целия житейски път на Методи Петров, на знанието ни за политкоректността

На сремския фронт 1945 г.

на всички издания от шейсетте години тази изповед е интересна и с репликата на единствения чужд глас в нея – обръщението на безименния овчар от с. Брайковци към прегладнелите пишман партизани: „– Не бойте се, деца! Знаем кои сте. В тая поята съм намирал Славчо, Анта и Баев. Ако се зададе нещо, че ви обадим“. Детински, необмислен, незрял, провокиран – това е човешката недистанцирана оценка за избора на младите хора. Същата оценка, макар и индиректно, повтаря и Методи

⁴ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 32, 2020, с. 22 – 23.

⁵ Вж. в. „Другарче“, № 135, 01.10.1969 г., с. 4.

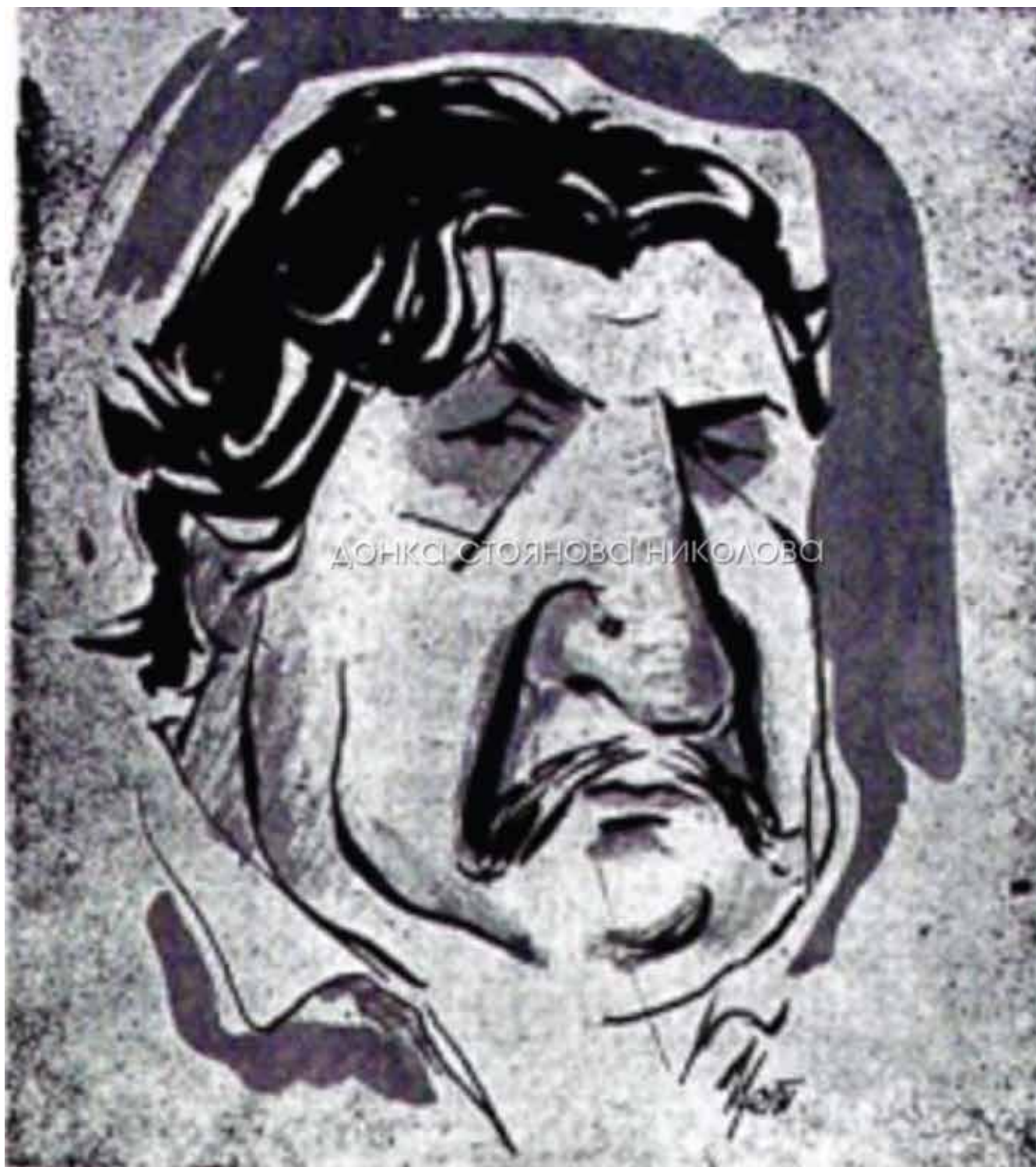
Петров: „...мислех си за стария овчар, който ни изпрати хлебеца, погрижи се родителски за нас“. Към разказа авторът е добавил своя фотография с група офицери от Сремския фронт. От снимката ни гледат усмихнати снажни мъже, щастливи от спечеления аванс пред смъртта деца...

Знанието за това време, за възрастта и произхода на неговите герои допълва една по-ранна публикация на Методи Петров в 82 – 83 брой на в. „Другарче“ от 16.12.1966 г. Кратката информацията от таблите на комикса и до днес остава встрани от популярната историческа литература и е непозната за голяма част от младите читатели. Покрай строгата фактологичност за освобождението на град Ниш и околните села се прокрадва и емоционалната оценка за събитията: „нашите войски са дочакани от населението със сол и хляб... и са дарувани с чеиз“.

Край на Втората световна война заварва Методи Петров в Македония. От Скопие започва следващият етап в живота му, белязан с трагедията на отнетото бащинство...

Пролет, масло, колекция хотел Нарру, фото Ивица Иванов

АВТОПОРТРЕТ

Методи Петров // Братство, бр. 511, 13 август 1971, с. 9.

ОТ МАКЕДОНИЯ ДО ГОЛИ ОТОК⁶

„Дейността му на художник, илюстратор и карикатурист започва именно след освобождението – в Скопие...“. Ст. Николов (в. „Другарче“, бр.135/12.09.1969 г., с. 6-7.)

В края на Втората световна война Методи Петров е офицер от Югославската народна армия и сътрудничи в армейските вестници „За победа“ и „Народна армия“. От 01 януари 1945 г. приложението за хумор и сатира към бюлетина на Първата македонска народно-освободителна ударна бригада „Сред поле зунзуле“ започва да излиза като самостоятелен вестник със заглавие „Остен“. Методи Петров е сред неговите учредители, назначен за карикатурист с редакторски щат. Работата му в „Остен“ го утвърждава сред водещите творци на сатиричния жанр. През 1951 г. започва реорганизация на вестника и Методи Петров се прехвърля в ежедневника „Нова Македония“, където през следващата 1952 г. публикува поредица от комикси. Комиксът „Кузман Капидан“, чийто сюжет е вдъхновен от народна легенда за борбата против османското робство, е първият комикс на македонски език. От този период е и комиксът „Хитър Пейо“.⁷

Воден от таланта, а навярно и от находчивостта, и жилавото дионисиევско жизнелюбие на габровските си предци, Методи Петров с ускорени темпове преминава през етапите на творческо самоутвърждане и се радва на обществено признание. Очарователен, духовит, пленен от багрите, словото и музиката, допускам, че е бил любим и копнеж на не едно женско сърце. Избира да създаде семейство с Лепа, Лепосава от Косовска Митровица, родна сестра на първата съпруга на големия актьор Петре Пърличко – патриарха на македонския театър, останал в историята на театралното и филмовото изкуство със своите многобройни вълнуващи превъплъщения. Приятелството на двамата творци, всеки от които пионер и класик на своето дело, е скрепено от кръвното родство на дъщерите ми – Анче на Петре Пърличко и Нина (Нинослава) на Методи Петров. Разбирането, уважението и споменът за споделените младежки дни ги свързват дори когато безчовечността на концентрационния лагер и политическата присъда хвърлят тежка сянка върху Методи Петров, лишава дъщеря му Нина от знанието кой е нейният баща.

МЕТОДИ ПЕТРОВ

част от фотография с Лепа, семеен албум Олгица и Крум Величкови

⁶ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 33, 2020, с. 22 – 23.

⁷ Вж. Милтоевич, Бр. Щрихи за творчески комикс портрет на Методи Петров // Мост, №142, 1996.

През 1973 г. Методи Петров публикува във в. „Другарче“ статията „Петре Пърличко – великанът на македонския театър“, посветена на 50-годишния творчески път на актьора. За близкото приятелство между двамата свидетелстват фотографията на Петре Пърличко, подписана специално за читателите на в. „Другарче“, и кратката информация за приноса му към театралното дело в Цариброд: „...благодарение на неговата помощ още през 1949 г. в Димитровград бе създаден куклен театър. Тази помощ се състоеше от основни реквизити, декори и кукли, така че тогавашната генерация в Димитровград имаше щастието да види няколко представления на този куклен театър, който не просъществува дълго. Трябва да се знае, че по това време куклен театър в СР Сърбия имаше само в Белград и Димитровград“.⁸

Кукленият театър в Цариброд е дело на Иван Петров. Вероятно когато е пътувал до Скопие, за да получи дарението за своето смело начинание, Иван е бил с цялото си семейство. Йордан Петров – Дачко, има мил спомен от посещение в Косовска Митровица, при което двамата с Нина играят в задния двор на баба ѝ и дядо ѝ, където има дървета с удобни за катерене полегнали стволове и красиви бухлати корони! Това е единствената среща между двамата първи братовчеди. Скоро след това съдбата ще се разпорежи студено и безпощадно с тях: бащите са изпратени в Голи Оток, Лепа много скоро се жени за човек от службите, Левка, съпругата на Иван, споделя присъдата му, за да го спаси от смърт. Децата остават в празното

Нина, дъщерята на Методи Петров
семеен албум Олгица и Крум Величкови

пространство на догадките, страха и срама. Театърът на житейския абсурд достига неподозирани висоти: При прощалното си посещение в затвора при Мето Лепа е видимо бременна. Идва с майка му – многострадалната Дука Еврейкина, и с Нина! В справката от Голи Оток е отбелязано, че на 01 август 1952 г. Методи Петров влиза в лагера, осем месеца по-късно до него е адресирана фотография с посвещение,

⁸ Вж. Петров, М. Петре Пърличко – великанът на македонския театър // Другарче, № 209/15.05.1973, с. 5.

трогателно и жестоко със своята последователна осъщественост: „Драги татице/
Мисли на мене и биће ти лакше./Нека те мој лик крепи!/29.VI. 1953/К.М. Твоја Нина“.
Нина завинаги остава възделен образ за своя баща. Контактите са невъзможни,
нежелани, а навярно и опасни – догадките остават до днес.

Иван и Методи Петрови влизат в културната история на своето родно
място със съзидателната си творческа амбиция, с непобедимата вяра на малките
ритнитопковци от „Ратар“, че националите на Испания ще слязат на Желюшката
гара и честният двубой предстои!

Коя съм аз, чия съм? – са тревожните въпроси, които след десетилетия на
раздяла ще доведат Нина в Димитровград, за да се запознае с баща си, да го срещне
с внуците му Ясмина и Игор, да вгорчи радостта му с ранимостта на предпазливото
и недоверчиво обръщение: „Вие, тато,...“.

Ваза с цветя, масло
Галерия Методи Метод Петров

НОВ ЖИВОТ⁹

След пет години и три месеца, на 29 ноември 1957 г., вратите на затвора проскърцват тежко зад Методи Петров. От другата страна остава брат му Иван, а той тръгва към дните на своето ново начало, към свободата, която наричаме дом, семейство и работа. Пътят до Димитровград, посрещането от най-близките в родната Желюша, кошмарите от преживяното се утаяват бавно в мрака на подсъзнанието, за да избуи отново с неподозирана мощ жизнелюбивата енергия на правенето, на творчеството и любовта. Минават само четири кратки месеца и Методи Петров се свързва с Венета Крумова. На 08 април 1958 г. сключват брак и той влиза в семейството ѝ с цялата неустоима страст на истински желюшки баронмюнхаузен – улавя се здраво за перчема и докато с лявата ръка се изтегля на повърхността, дясната неуморно рисува, все рисува...

Бедността и самотата скоро отстъпват пред звездното им излъчване. Тя – същинска Грета Гарбо, покорява публиката от сцената на Царибродския театър. Той – изкусителен красавец с обаянието на Кларк Гейбъл, е истински джентълмен и дяволски талантив художник, актьор, режисьор, сценограф, костюмиер, гримьор. Работи, все работи, не пропуска и никое запиване. Тогава става невъздържан и реди своите прословути притчи: „Луче мира, дай ми вечна мира да забравим“, „Що ми трябваше на мен жена/тя била истинска сатана...“. През 1960 г. Методи Петров постъпва на работа в редакцията на в. „Братство“. Оттук започва пътят му на илюстратор, карикатурист,

*Методи и Венета Петрови
албум Олгица и Крум Величкови*

*Къщата на Методи Петров в Желюша
личен архив на автора*

живописец и журналист. Многообразието на живота изпълва със смисленост дните, разколебава съмнения, приглушава гласа на демоните от подсъзнанието. Методи започва своята яростна разплата с бедняшката си съдба. Преустройват старата къща на семейство Величкови в удобен и просторен дом за разрастващата се фамилия. После върху своя дял от обширния двор на Къркешените Методи построява кокетна съвременна вила, сдобива се с красива и скъпа кола. Изписва стените на ателието си и го превръща във втори дом за близки и приятели. Тук всяка

⁹ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 34, 2020, с. 22 – 23.

вечер пеят любимите на Методи „Я кажи ми, облаче ле бяло“, „Слушай как шумят шумите“, „Налей, Доне, руйно вино“, „Канят ме, мамо, на тежка сватба“, рецитират стихове, изпълняват заучени за представленията текстове на български и сръбски класици, играят белот, разказват пиперливи истории. Методи рисува Венета, неуморно повтаря върху белия лист ликовете на всички племенници, после на техните деца, рисува за вестници, списания, за конкурси и за успокоение на душата си – все така самотна и наранена... Един след друг се раждат тематичните цикли: „По долината на Ерма“, пейзажи от Цариброд, картини с цветя, образи на деца, носталгичният цикъл от графика „Димитровград, който си отива“ и още много други.

*В дома на Методи и Венета, Цариброд
От ляво на дясно - Крум Величков, Методи
Петров, Любомир Величков, Спас Кузев,
Александър Църца
албум Олгица и Крум Велиčkови*

*Методи Петров и Глигор Гизов - Брезнишки
албум Олгица и Крум Велиčkови*

Още приживе Методи Петров получава признание за своя талант да разобличава безчовечността на времето, в което живеем. Многобройни награди от международни конкурси и фестивали го нареждат сред най-талантливите карикатуристи на света. Ненадминат във времето остава многоликият образ на находчивия нашенец Бай Онзи – забележителен синтез от смешното и жилавото, нелепото и циничното в образа на балканеца, превърнал хитруването в стратегия за вечно оцеляване. В продължение на тридесет и пет години, от далечната 1960 г., брой 33 на в. „Братство“, та чак до смъртта на Методи Петров, Бай Онзи е едновременно приятел, говорител и пълно отрицание на своя създател.

*Истанбул, Босфора, 1966-67 г.
Миле Присойски, Методи Петров, Димитър Йотов,
Венета Петрова, Матеа Андонов
албум Олгица и Крум Велиčkови*

БАЙ ОНЗИ

в. Братство, бр. 72. от 18.07.1962 г., с. 9.

В тяхната хармоничност, равнопоставеност и взаимно изключване се оглеждат парадоксите на общественото устройство, манталитетът и генезисът на съвременното ни посткомунистическо общество.

Образът на Бай Онзи е сред безспорните доказателства за изключителния талант на своя автор.

От ляво на дясно - Левка Петрова, непозната, Верка Петрова, Венета Петрова, Иван Петров, Методи Петров, непознат, най-отпред е полегнал Йордан Петров - Дачко албум Олгица и Крум Величкови

*Методи Петров и стенописът в
спалнята
албум Олгица и Крум Величкови*

*След спектакъла „Блудница, достойна за
уважение“
реж. Ангел Георгиев, 1968 г.
семеен албум Стефан Николов*

*Строеж на къщата в Цариброд
От ляво на дясно - Васил Величков, четвърти е Методи Петров, зад него е тъст му Крум
Величков, останалите са помощници от с. Петърлаш
албум Олгица и Крум Величкови*

В МРЕЖИТЕ НА РЕКАТА¹⁰

Забързаното навакхващо живеене, принудителното връщане на стартовата права, съзнанието за вина, отказаната прошка, роякът тревожни образи, принудата на срокове и авторитети са само част от превъплъщенията на оня античен стършел, преследвал прекрасната някога Йо, додето не мине през Брода, додето не стигне бреговете на благословения Нил, където отново е пленителна девойка, богиня на един древен и загадъчен свят.

*Методи Петров и Момчило Андреевич за
риба
албум Момчило Андреевич*

Семеен албум Олгица и Крум Величкови

Пътят до бреговете на реката е завръщане към себе си, към трезвостта на самооценката и смирението пред съдбата. В последните години от живота си Методи Петров се отдава всецяло на реката, бил художник, но и рибар, страстен рибар. „Пременил се Илия, погледнал се – пак в тия“ – с тази поговорка обичал да отбива желанието на близките си да се облече отново като франт, да бъде господин. Бързал към усамотението на речния бряг и забравата в плисъка на ритмичните водни тласъци. Усмиряването на дългите, надиплени от лекия полъх

---

¹⁰ Текстът е публикуван за първи път в списанието на българите в Сърбия „Визия“ – Цариброд: Гражданско сдружение „Обзор“, № 35, 2020, с. 22 – 23.

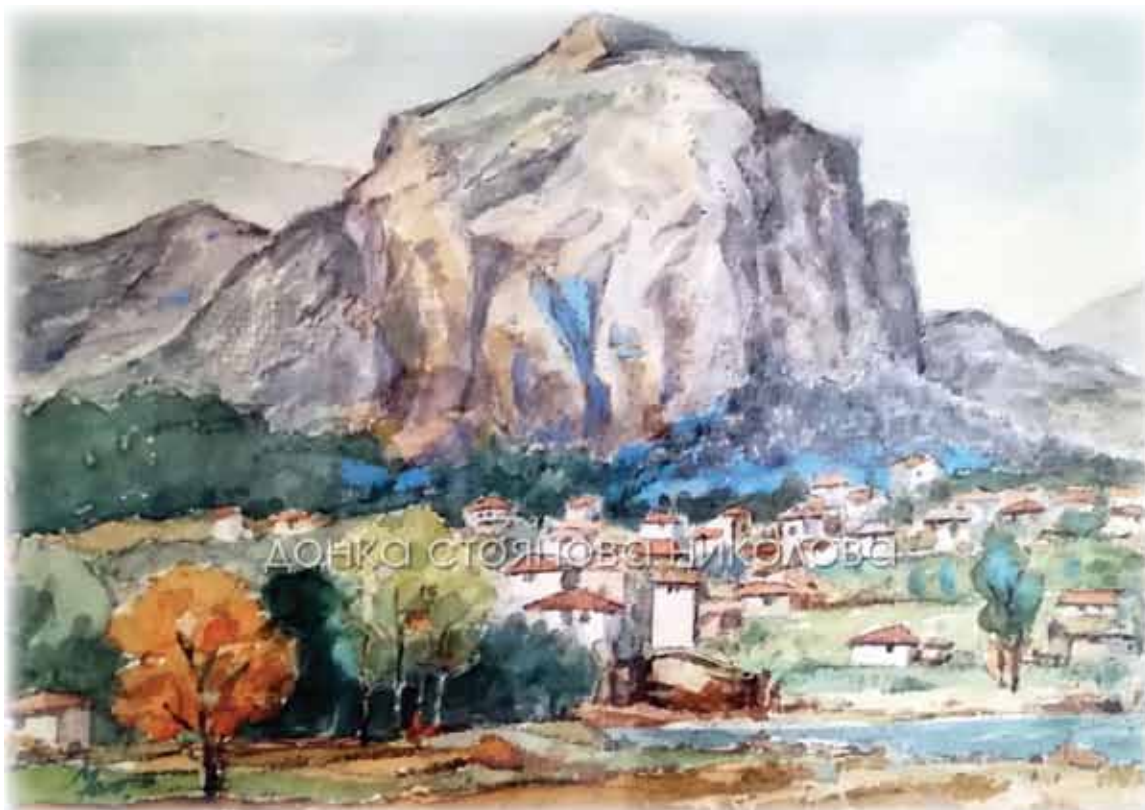
на вятъра, отдалечавало суетливия шум на живота, смесвало пейзажа с виденията на спомена. Акварелите му от Нишава и Ерма – бледи и ефирни, са забулени от тайнството на монолитно, безмълвно и сиво небе. Измити, прозрачни и огромни, формите на естеството изплуват върху белия лист като презокеански кораби в тясно пристанище. Недостижим и заплашителен, величествен и горд, планинският пейзаж е смален от смиреното човешко присъствие в подножието на пълноводните брегове. Макар и немногобройни, ярките и окъпани в светлина пейзажи са отглас на вакханално, заразително жизнелюбие. Проблясъците на слънцето, жълто зарево над крайбрежния раkitак, са като видения на влюбен юноша, непознал самотата на странника, опиянен от тръпнещата радост на очакваното щастие.

Цариброд остава в акварелите на Методи Петров окъпан в свежестта на планинския въздух, ярък и живописен, стоплен от невидимото присъствие на своите стопани, роден бряг и брод през пълноводието на житейските кратколетни сезони.

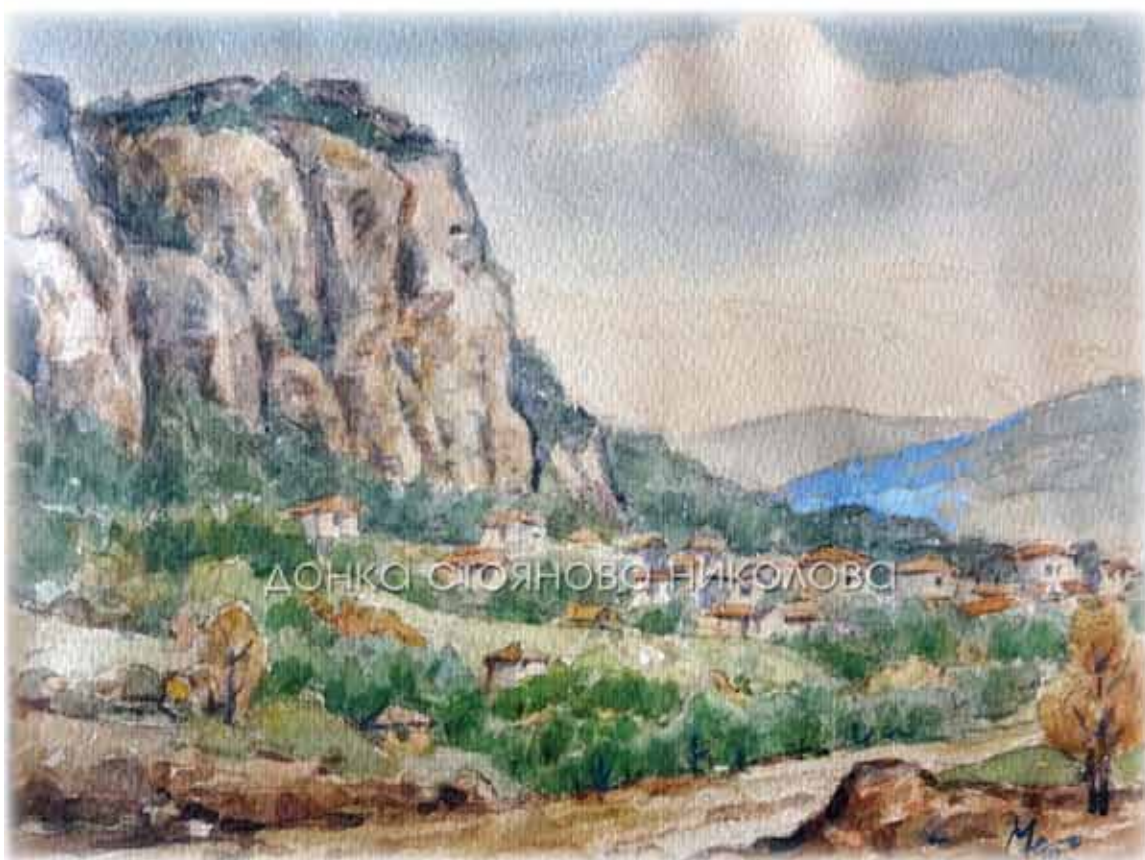
На Богоявление – 19 януари 1995 г., когато небето се отваря и Божията благодат се спуска над водите, неспокойният дух на Методи Петров се отправя към вечността.

Последната картина на Методи Петров, незавършена

с. Власи, акварел, колекция Олгица и Крум Величкови

Из долината на Ерма, с. Власи, акварел, колекция Йордан Петров

Цариброд, акварел, колекция Димитър Илиев

Цариброд, акварел, колекция Димитър Илиев

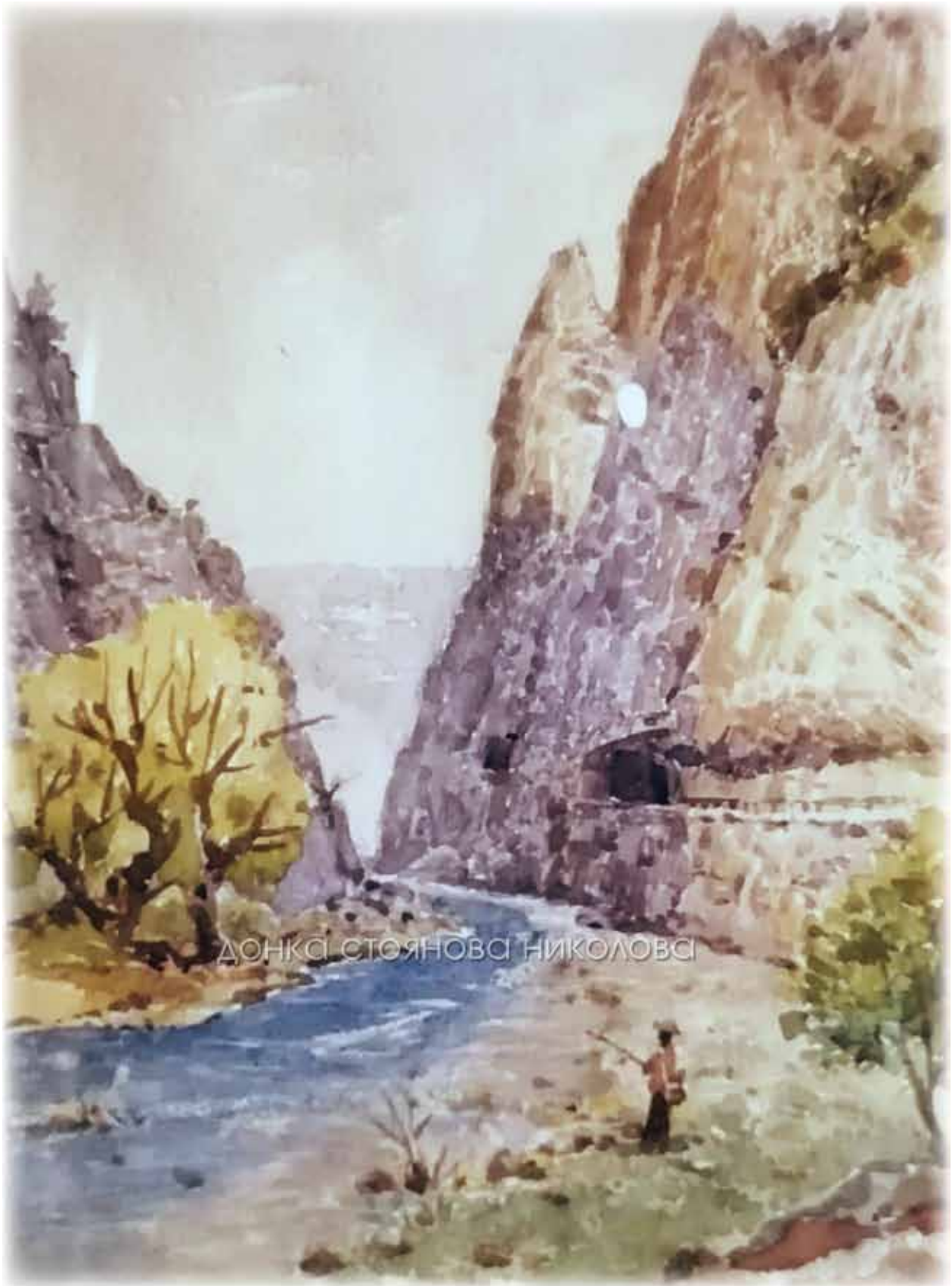

Къндина бара, акварел, колекция Мирянка и Слободан Алексич

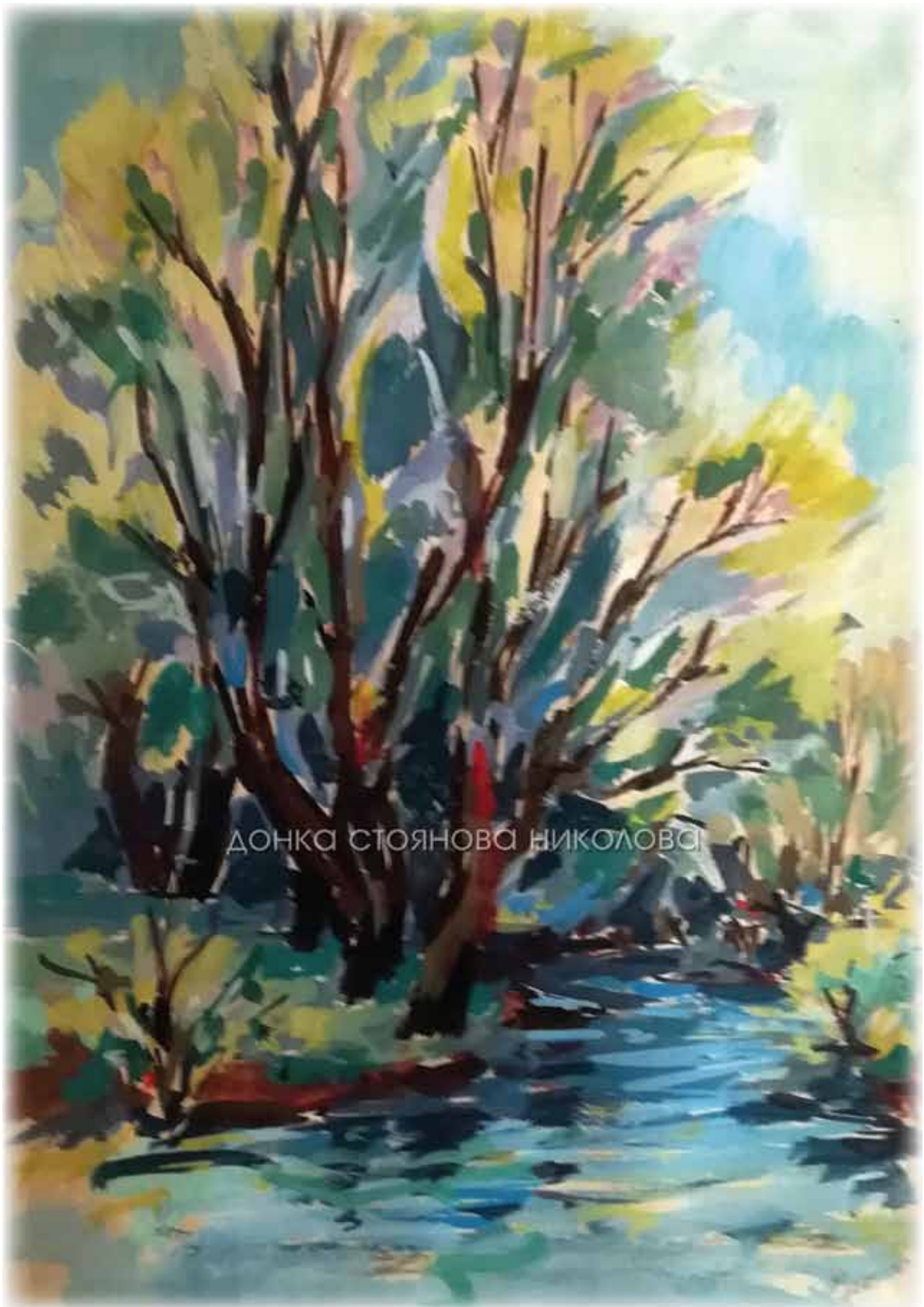
Цариброд, акварел, колекция Иван Петров - внук

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

Из долината на Ерма, акварел, колекция Момчило Андреевич

Акварел, колекция Олгица и Крум Величкови

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

Пейзаж, масло, колекция Олгица и Крум Величкови

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

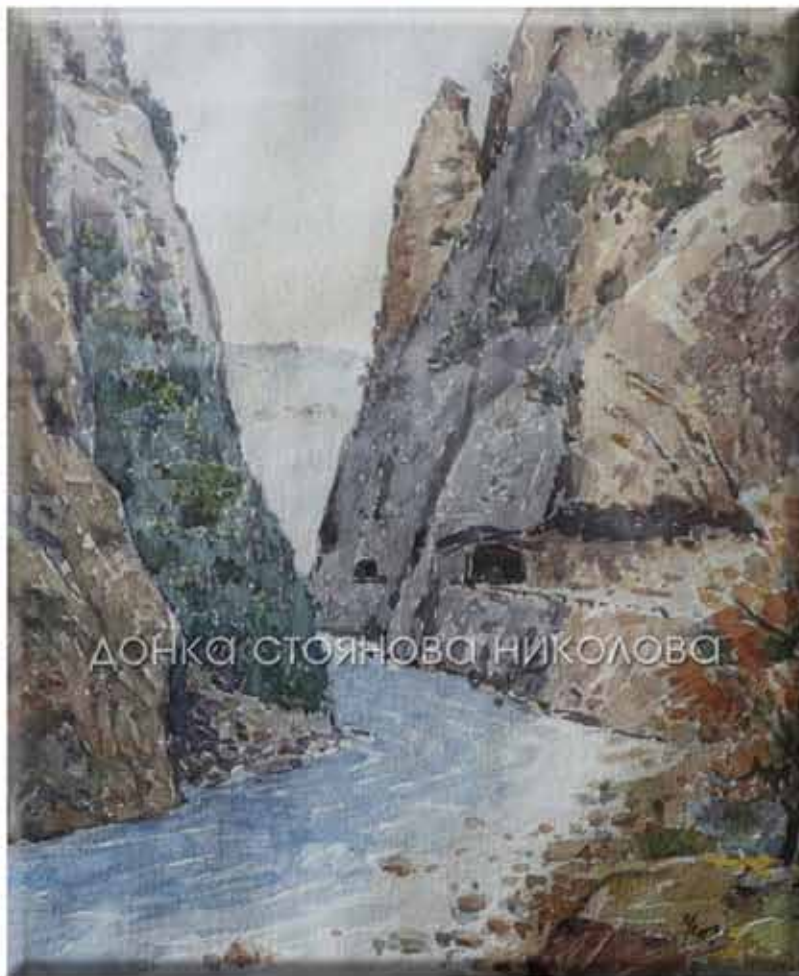
Цариброд, масло, колекция Алекса Ташков

*Натюрморт, масло,
коллекция Олгица и Крум Величкови*

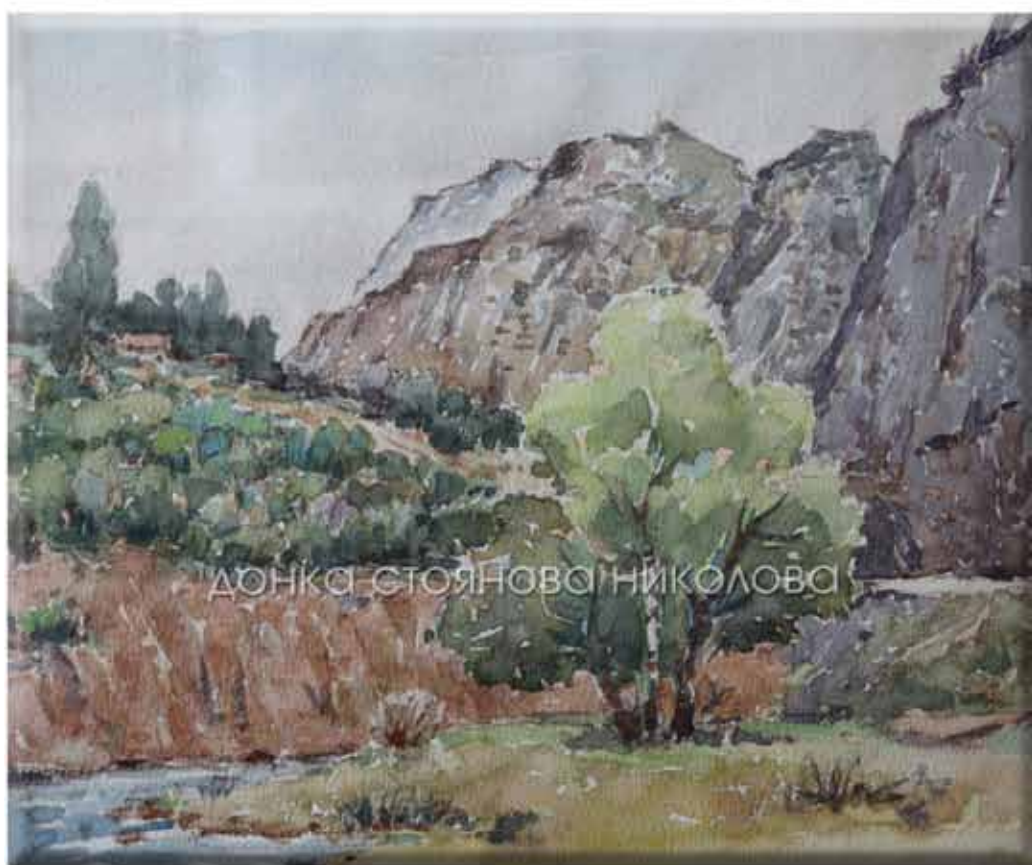
Долината на Ерма, акварели
Частна колекция Ивица Истатков, фотограф Ивица Иванов

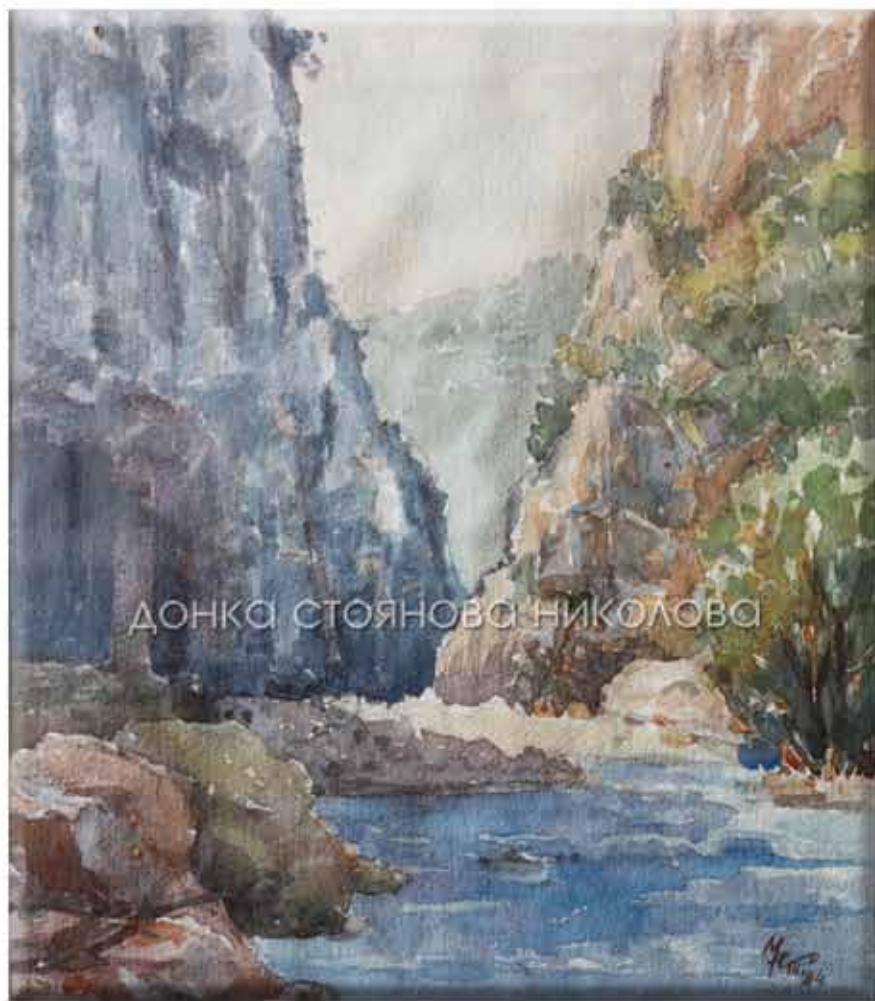
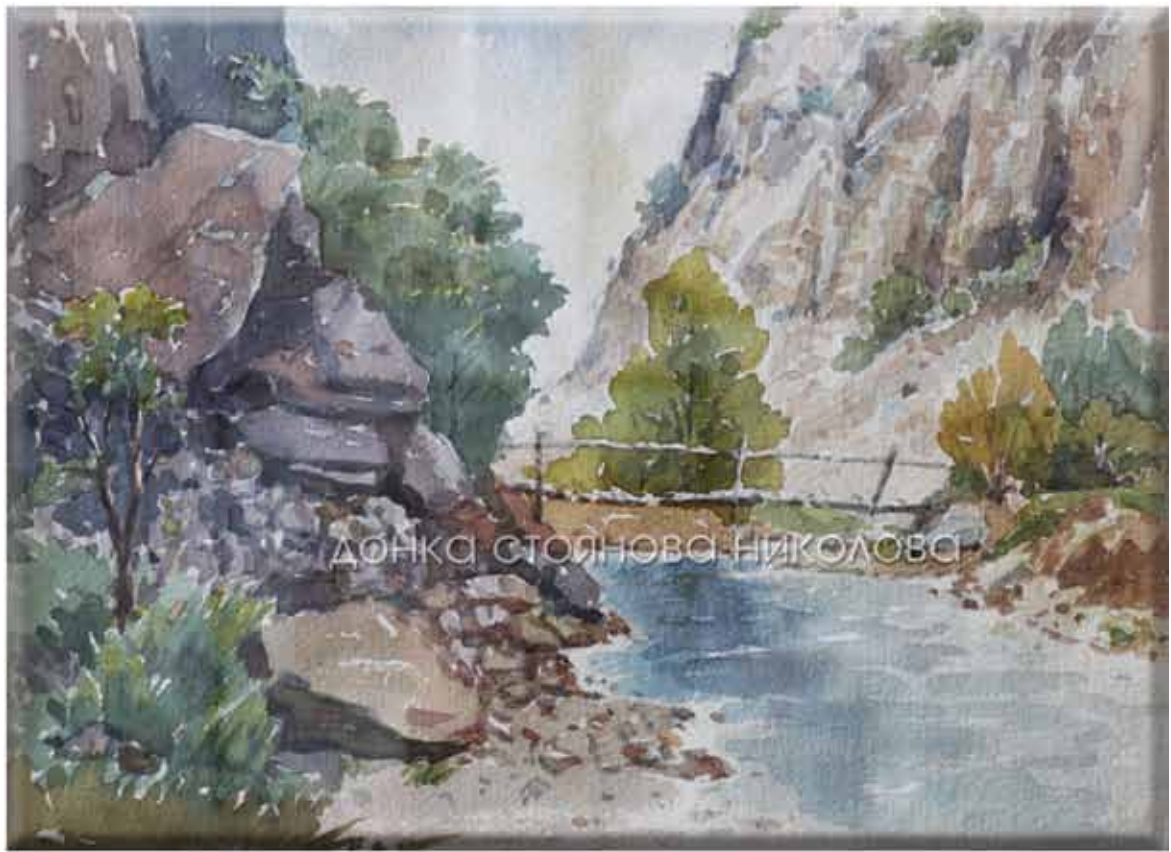

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

Погановски манастир

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

Село Държина

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

Село Власи

БОХЕМАТА, КОЯТО СИ ОТИВА

В спомените и разговорите за отминалия разцвет на Цариброд, за времето на противоречивото и многолюдно минало неизменно присъстват и те – героите от шаржовете на Методи Петров. Белязани от ярка индивидуалност и страст за самоутвърждаване, с дарованието, съдбата и харизмата, които носят, те изписват името на своя малък крайпътен град върху духовната карта на Балканите, Европа, а понякога и по-далеч.

Шарон, шарж, перо и туш,
Семейна колекция Стефан
Николов

В яростта на най-свирепи предчувствия за разруха и обезличаваща духовна нищета делата им подклаждат изконната вяра, че на този корен не ще избуят ни репей, ни тръни... Жестът на влюбеното им окарикуряване ги обособява в особена група на различни и единомишленици. Удоволствието, с което Методи Петров принадлежи към това общество, според надписа на почти всички шаржове, е признание за всеотдайното и значимо присъствие в Храма на Духа. Актът на Методи-Петровия дар е израз на подкрепа и своеобразен завет за сътрудничество и съпреживяване на безумието да си щастлив и безпокоен не само за хляба, да си съдник и съден, да си един от рода на последния рицар:

*Аз само зная със какви усилия
живея – и се смее, смее, смее...
Живее – и се смее, смее аз.*

„Монолог на Дон Кихот“, Хр. Фотев

Техническият:
Б. Николов —
дружески шарж на
Методи Петров

Плод на съвместната работа с **Богдан Николов** в издателство „Братство“ са находчиви и многопосочни с посланията си изображения.

в. Другарче бр. 182 от 15.02.1972 г., с. 3.

Скъпия на сърцето си **Момчило Андреевич** Методи Петров рисува като млад учител в с. Звонци, а по-късно и в образа на бохема рибар, познал жилото и меда на живота.

Семейна колекция Андреевич

Димитър Илиев, с когото остават свързани и чрез фигурата на Бай Онзи.

Семейна колекция Цеца и Димитър Илиев

Слободан Алексич – приятели и дългогодишни сътрудници в театър „Христо Ботев“.

Семейна колекция Алексич

Слободан Сотиров – световно известен художник, рибар, бохем и добър приятел.

Колекция Галерия Методи Метод Петров

Сретен Игов, с когото са близки приятели и сътрудници.

Семейна колекция Александър Игов

„Баща ми много уважаваше Мето и бяха много добри приятели. В шаржа е хванат характерът на баща ми: лицето му, което се изчервяваше винаги, когато почувстваше някаква неприятност или пък когато го обземаха хубави чувства и емоции, както и характерният му поглед с леко притворени очи. Неговата небрежност към обличането е представена с откопчаното копче на ризата. Микрофонът – за да покаже професията, която упражняваше. И страстта му, както той самият казваше, към „чревоугодничеството“.

Методи Петров е рисувал близки на него хора, хора, които добре е познавал, на които в шаржа е хванал характера, работата, страстта, увлеченията... и хора, за които е знаел, че ще разберат неговата работа и няма да се сърдят, а напротив, ще се радват да са част от неговото творчество“.

Александър Игов

ДО СЛЕДВАЩОТО СТОЛЕТИЕ, МАЕСТРО!

Ще дойдеш отново в платното и словото на някой смел внук, решил да те познае в образи, прозрения и притчи...

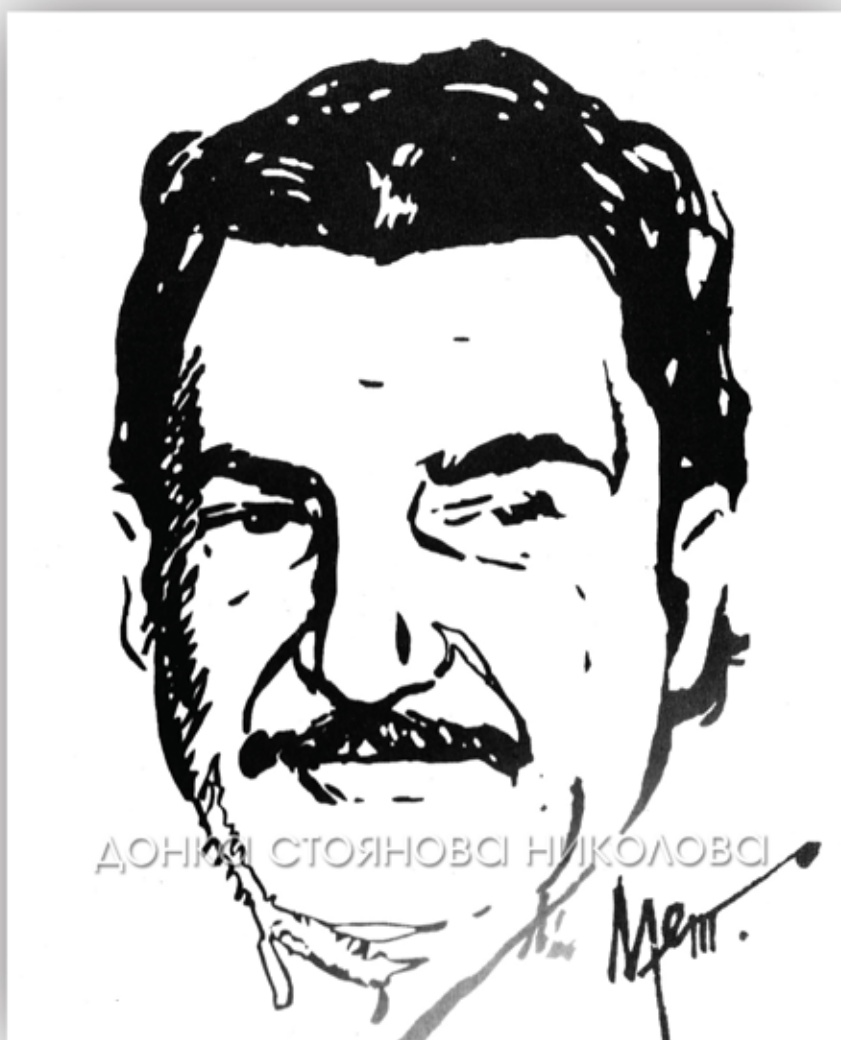
Отказано ти бе и ти отказа да си гражданин на света, не оскверни с молба, ни с упрек заминаването си оттук, от себе си и нас, напротив...

Светът дойде за теб и пита, оттук ли тръгна Босоногото момче за срещата със Змея?

Оттука ли, се питаме и ние?

Оттука, но престоя в корема и на Кита, бе в пещерата с Аладин, обгоря от огъня на Дракона, но пак се върна... Завеща ни града, който си отива, златистите изгреви над Нишава, съдбата на Бай Онзи и онази, тихата любов към корена и ненаситната си страст да се живее – красиво, щедро, талантливо и...

Добре дошъл в следващото столетие, Маестро!

*Гордана Величков
(Рангелович), 1959 г.
колекция Гордана и Йован
Рангелович*

*Душан Рангелович 1991 г.
колекция Гордана и Йован
Рангелович*

*Марина Рангелович, 1991 г.
колекция Гордана и Йован
Рангелович*

*Веселин Величков, 1959 г.
колекция Биргида и Веселин
Величкови*

*Асен Величков, 1986 г.
колекция Биргида и Веселин
Величкови*

*Асен Величков, 1991 г.
колекция Биргида и Веселин
Величкови*

*Илия Величков, 1991 г.
колекция Биргида и Веселин
Величкови*

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

*Марияна Величкова (Митова), 1984 г.
колекция Марияна Митов*

*Драган Величков, 1986 г.
колекция Гордана и Любомир Величкови*

ДОНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА

*Васил Величков, 1983 г.
колекция Олгица и Крум Величкови*

*Ана Величков (Киров), 1987 г.
колекция Олгица и Крум Величкови*

Любомир Величков, 1958 г.
племенник на Венета Петрова

Крум Величков, 1986 г.
колекция Олга и Крум Величкови

Марияна Величкова (Митова), 1978 г.
колекция Марияна Митова

Марияна Величкова (Митова), 1982 г.
колекция Марияна Митова

*Акт, масло,
коллекция галерия Методи Петров - Метод*

*Портрет на Венета Петрова, масло,
коллекция Олгица и Крум Величкови*

*Венета Петрова, масло, 1960, 39x63,
коллекция Гордана и Любомир Величкови*